

РОЗРОБКА ЕКОЛОГІЧНОЇ СТРАТЕГІЇ ЯК НАПРЯМОК РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА

О.М. БУРАК, канд.екон.наук, доцент

Б.Ю.ЖУРАВЛЬОВ, магістрант

*Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова*

Екологізація діяльності девелоперів є провідною світовою тенденцією, що забезпечує зниження витрат та втрат ресурсів та підвищення конкурентоспроможності і позитивного іміджу суб'єктів бізнес-середовища.

Досягнення балансу між економічними і екологічними цілями сприяє досягненню умов сталого розвитку компанії та докорінно змінює всі бізнес-процеси на більш оптимальні, що обґрунтовує важливість і актуальність тематики дослідження.

Над суміжною і подібною тематикою останнім часом працюють Мельник Ю.М., Білан М.І., Волошенко О.О., Латишева О.В.[1,2,3].

Метою роботи є висвітлення аспектів створення екологічної стратегії на ПАТ «Трест Житлобуд».

Для будівельних компаній важливим сформулювати власну екологічну стратегію, найбільш оптимальну для конкретних умов їх функціонування, цілей підприємства і пріоритетів їх розвитку, що передбачає або включення екологічних складових при формуванні стратегій розвитку, або розробку екологічної стратегії як самостійного інструменту управління.

Схема розробки і впровадження екологічної стратегії може бути наступною:

1. Проведення аналізу зовнішнього середовища, а саме макросередовища, методами PESTLE; аналізу мікросередовища методом п'яти сил конкуренції М. Портера; аналізу стратегічного потенціалу підприємства;
2. Визначення цілей і завдань, а саме: екологоспрямованих принципів діяльності, отримання конкурентних переваг за рахунок охорони навколишнього природного середовища, сертифікація згідно з ISO 14000, впровадження і оцінка цілей, створення екологічного паспорту підприємства.
3. Розробка екологічних стратегій, а саме – загальної екологічної спрямованості; розробка конкурентної стратегії бізнесу – лідерство в екології, лідерство у витратах; інтеграція екологічного фактору у всі

функціональні напрями (маркетингову стратегію, виробничу, фінансову і організаційну стратегії, стратегію управління персоналом);

4. Визначення інструментарію впровадження екологічної стратегії, а саме – зміни в організаційній структурі (введення уповноважених з менеджменту, екоінтеграція в оргструктурі); застосування інструментів системи екологічного менеджменту (екоінженірінг технологій і процесів; залучення екоінвестицій).
5. Отримання грантів і пільг, реалізація екологоорієнтованих проєктів, оцінка екологічних ризиків, екоконсалтинг;
6. Застосування інструментів екомаркетингу;
7. Екоаудит, екомоніторинг, еконормування;
8. Екосертифікація;
9. Екологічна освіта персоналу, екоуправління персоналом.

Результат впровадження екологічної стратегії може мати вигляд: екологічного продукту, екологічного виробництва або екологічної конкурентоспроможності.

На ПАТ «Трест Житлобуд-1» задекларовані такі напрями реалізації екологічної політики [4]: екологічний менеджмент (дотримання вимог чинного природоохоронного законодавства; здійснення інформаційно-просвітницьких заходів, спрямованих на пропагування екологічних знань та культури споживання; періодичний контроль стану реалізації екологічної політики за визначеним переліком критеріїв); ресурсна ефективність (зменшення рівня енергоспоживання та інших ресурсів; комплексне впровадження технологій утилізації та переробки відходів; переорієнтація на використання енергоощадних виробів і послуг); охорона довкілля (здійснення заходів внутрішнього та зовнішнього озеленення; участь у проєктах з охорони довкілля та збереження біорізноманіття).

Основні елементи екологічної політики ПАТ «Трест Житлобуд - 1» [4]:

- суворе дотримання вимог законодавства щодо моніторингу показників використання природних ресурсів, утворення відходів, інших складових впливу на довкілля, своєчасне, повне та достовірне звітування про рівні (показники) такого впливу.
- безумовне приведення показників впливу на довкілля до безпечного (дозволеного) рівня.

- всебічна оптимізація виробничих процесів з метою підвищення глибини (ступеню) перероблення сировини, зменшення споживання всіх видів ресурсів та утворення всіх видів відходів.
- вживання всіх можливих технічних заходів щодо запобігання потраплянню всіх видів відходів у навколишнє середовище.
- забезпечення належного зберігання відходів, які, утворюються, та їх передачі на утилізацію спеціалізованим суб'єктам господарювання.
- впровадження комплексу показників, які дозволяють оцінити вплив підприємства на навколишнє середовище, а також системи постійного моніторингу таких показників.
- затвердження комплексу перспективних показників впливу підприємства на навколишнє середовище, включення відповідних показників до перспективних планів розвитку (модернізації) підприємства.
- максимальне використання відновлювальних джерел енергії, зокрема, біопалива.
- пропагування серед працівників поглядів та принципів економного (раціонального) природокористування, відповідальності людини та бізнесу перед навколишнім середовищем.

Існуючих складових екологічної політики недостатньо для розробки екологічної стратегії в повному вигляді.

Розробка екологічної стратегії має починатися зі стратегічного аналізу зовнішнього і внутрішнього середовищ.

Результати побудови профілю зовнішнього середовища підприємства виявили, що коефіцієнт впливу зовнішнього середовища, який показує величину впливу зовнішнього середовища на ПАТ «Трест Житлобуд -1» визначено, як - 1,27 %, при цьому вплив загроз складає -7,3, а можливості оцінені у +6,03. Серед найбільш загрозливих тенденцій будівельного ринку є значне зростання вартості м² при застосування екоматеріалів і технологій.

Результати SWOT-аналізу показують, що зменшення кількості ресурсномістких технологій за рахунок підтримки державних і регіональних програм розвитку будівельної галузі дасть можливості повністю перейти підприємству на еколого-орієнтований розвиток, а знизити загрози та підсилити слабкі сторони підприємство зможе шляхом поетапної реалізації впровадження ресурсоощадливих технологій, також перспективним є повільне зростання доходів громадян для купівлі еко-житла за рахунок

поступової стабілізації економіки України та за рахунок створення реальної вигоди від екотехнологій, а саме зменшення витрат на електричну і теплову енергію під час експлуатації житла.

В рамках побудови розробки і реалізації екологічної стратегії ПАТ «Трест Житлобуд-1» нами пропонується провести оцінку екоматеріалів і відбір найкращих постачальників екоцивільності.

Для проведення оцінки матеріалів для екобудівництва виконано їх порівняльну характеристику, використано методи оцінювання конкурентоспроможності продукції для визначення найбільш придатних з точки зору інтегральних показників екологічності продукції різних будівельних матеріалів.

Для оцінки ми обрали чотири види будівельних матеріалів: цегла глиняна рядова повнотіла; цегла силікатна рядова повнотіла; блоки великогабаритні пустотілі керамічні; газобетонні блоки (на прикладі торгової марки «Стоунлайт»).

Критеріями оцінки прийнято: межа міцності на стискання; середня щільність; теплопровідність; водопоглинання; морозостійкість; нормативна товщина стіни; швидкість будівництва стіни нормативної товщини; вага 1м² стіни, кг. В якості цінового параметру обираємо ціну стіни нормативної товщини без урахування кладочних робіт і монтажної суміші, грн./м².

Результати розрахунків свідчать, що найбільш привабливими є будівельні матеріали з газоблоків, з груповим показником екологічної конкурентоспроможності у 0,8. При цьому газоблоки є найвигіднішими і за інтегральним показником конкурентоспроможності, що відображає зв'язок з ціною. Ціна на газоблоки, зважаючи на груповий показник конкурентоспроможності, є найнижчою.

Запропоновані аспекти екологічної стратегії посилять рівень її розробленості і результативність.

Реалізація запропонованих заходів дозволить отримати комплексний ефект: економічний – зменшення витрат на придбання матеріалів для зведення будівель, зменшення витрат на тепловтрати; економічний – зменшення витрат на придбання матеріалів для зведення будівель, зменшення витрат на тепловтрати; соціальний – збереження здоров'я населення за рахунок проживання у безпечних будівлях; управлінський – підвищення екологічної конкурентоспроможності продукції і підприємства.

Таким чином, можна сказати, що екологічна стратегія на ПАТ «Трест Житлобуд-1» ще має бути доопрацьована за тими 9-ма складовими, вказаними

в роботі, а також з врахуванням пропозицій по оцінці середовища і постачальників екосировини.

Список використаних джерел:

1. Білан М.І.Класифікація видів екологічних стратегій підприємства // Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції імені проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 27 травня 2015 р. / За заг. ред.: О.В. Прокопенко, М.М. Петрушенка. - Суми : СумДУ, 2015. - С. 111-113.
2. Бурак О. М. Конспект лекцій з дисципліни «Стратегія підприємства» (для студентів 4 курсу денної форми навчання і 5 курсу заочної форми навчання напряму підготовки 6.030504 “Економіка підприємства”) / О. М. Бурак; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2012. – 59 с.
3. Волошенко. О. О. Методичний підхід до формування стратегії еколого-орієнтованого розвитку підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5274>
4. Документи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://gs1.com.ua/documents>